

KONKURS LIGA NAUKOWA

Dolnośląski Konkurs Gimnazjalistów

FINAŁ HUMANISTYCZNY

KLASYFIKACJA DRUŻYNOWA I INDYWIDUALNA

12 marca 2009, godz. 10:00,
część rozgrywana w siedzibie Liceum Ogólnokształcącego Nr XIV im. Polonii Belgijskiej we Wrocławiu

część **pierwsza** drużynowa / wersja hiszpańska

IMIĘ I NAZWISKA CZŁONKÓW DRUŻYNY (czterech)

1. .... 2. ....
3. .... 4. ....

IMIĘ I NAZWISKO KOORDYNATORA (nauczyciel): .....

SZKOŁA: .....

Czas pracy: **90 minut** od zakończenia czynności organizacyjnych.
Dostęp do zasobów bibliotecznych i internetowych jest koordynowany przez asystenta drużyny.
Drużyna otrzymuje w dwóch egzemplarzach wersję językową angielską (inne dostępne na żądanie).

Odpowiedzi udzielamy w języku polskim (za wyjątkiem części E).

Po zakończeniu konkursu jeden z kompletów jest zwracany do oceny, drugi drużyna zabiera na pamiątkę 😊.

Polecenia do rozwiązania znajdują się w częściach B, C i D niniejszego arkusza:

- A Teksty informacyjne i źródłowe z którymi należy się zapoznać - teksty w języku obcym lub polskim (oddzielna kartka, strona 5).
- B, C, D W tej części znajdują się pytania, na które musi odpowiedzieć drużyna.
- E Pole E na streszczenie analizy problemu w języku obcym.

PUNKTACJA (wypełnia recenzent)

B1	B2	B3	C1	C2	D1	D2a	D2b	D3	E	Σ

Niniejszy arkusz zawiera **5 stron** (proszę sprawdzić, czy wszystkie strony zostały prawidłowo skopiowane).

Życzymy Wam dobrej zabawy i sukcesów w konkursie **Liga Naukowa**.

www.liganaukowa.pl

POWODZENIA !

Poeci i filozofowie

Les damos una bienvenida a los participantes de las finales del concurso. Este año os animamos a una discusión sobre la filosofía y la poesía. Todos los concursantes recibirán para analizar poesías de célebres poetas: grandes artistas, profundos pensadores. Las obras que proponemos para analizar van acompañadas de un comentario (tienen adjuntos fragmentos de opiniones de los filósofos, como también unos textos breves que nos acercan figuras de grandes pensadores, o bien definen términos básicos de la filosofía). Algún que otro comentario está facilitado en lenguas extranjeras.

Zapoznajcie się z materiałami umieszczonymi w części A (oddzielna kartka, strona 5).

Po przeczytaniu tekstów przejdźcie do części B.

B.

Przeczytajcie uważnie poniższe pytania w języku obcym. Udzielcie odpowiedzi w języku polskim.

B1. ¿Cómo debemos entender la expresión *stoicki spokój*?

.....

.....

.....

B2. En el poema de Herbert encontramos las siguientes palabras: ... *więc lepiej Marku spokój zdejm i ponad ciemność podaj rękę*. ¿Es el estoicismo por tanto una actitud propia en el mundo donde hay tanto dolor, tanto sufrimiento?

Reflexiona sobre el sentido de las palabras del siguiente poema:

*Już nad głową
wznosi się srebrne larum gwiazd
to niebo mówi obcą mową
to barbarzyński okrzyk trwogi
którego nie zna twa łacina
to lęk odwieczny ciemny lęk
o kruchy ludzki łąd zaczyna*

*bić I zwycięży Słyszysz szum
to przyływ Zburzy twe litery*

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

B3. Wyjaśnij znaczenie słów: *Już nad głową / wznosi się srebrne larum gwiazd (...)*.

.....

.....

.....

.....

D2. Indica las citas que puedan ser lemas de los epicúreos y de los estoicos.

a) epicureísmo .....

.....

.....

b) estoicismo .....

.....

.....

D3. ¿Cómo se debe entender las palabras: *Bądź się kto zacyym rodził i bogatym, Bądź niewolnikiem, u śmierci nic na tym(...)?* ¿Qué verdad sobre la vida comparte con el lector Jan de Czarnolas?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

E. Podsumowanie w języku obcym.

Zwięźle (maksymalnie 50 słów) przedstaw w wybranym przez siebie języku obcym, jaką postawę wobec świata proponuje nam Horacy.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

**KONKURS
LIGA NAUKOWA**

A. Zapoznajcie się z poniższymi materiałami. Po przeczytaniu tekstów przejdźcie do części B.

1. Marek Aureliusz, Marcus Aurelius Antoninus (121-180) - cesarz rzymski od 161, który w pamięci potomnych zostanie jako cesarz-filozof. Był wyznawcą filozofii stoickiej. Ograniczył swe dociekania filozoficzne do etyki. Osiągnięcie spokoju dostrzegał w wypełnianiu zadań, stojących przed każdym człowiekiem zajmującym określone stanowisko w społeczeństwie. Co dzień dokonywał rachunku sumienia, traktując swoje stanowisko cesarza jako odpowiedzialną służbę publiczną. Przeszedł do historii kultury jako głęboki myśliciel. Z wielu jego cennych myśli warto przytoczyć jedną: „Skromnie przyjmować, spokojnie tracić.”

2. Marek Aureliusz Rozmyślania

Byłeś, człowiecze, obywatelem tego oto wielkiego państwa. Cóż ci na tym zależy, czy lat pięć czy sto? Co jest według praw, to jest dla wszystkich równe. Cóż więc w tym straszego, jeżeli cię usuwa z granic państwa nie tyran, nie sędzia niesprawiedliwy, ale natura, która cię w nie wprowadziła? Tak jak aktora usuwa ze sceny pretor2, który go przyjął. „Alem nie odegrał pięciu aktów, tylko trzy”. — Dobrze. Ale w życiu trzy akty tworzą sztuką całą. Bo kiedy się ma skończyć, wyznacza ów, kto przedtem zespół ułożył, a teraz rozpuszcza. Ty zaś ani w jednym, ani w drugim udziale nie brałeś. Odejdź więc łagodnie. Łagodny bowiem jest i ten, kto cię zwalnia.

3. Stoicyzm - zasady (system filoz.) szkoły filoz. (**stoików**), zał. w III w. p.n.e. przez Zenona z Kition, oparte na etyce surowej cnoty, polegającej na zachowaniu równowagi duchowej nie zakłóconej zarówno radością, jak smutkiem, na wyzbyciu się namiętności i na życiu zgodnym z naturą i rozumem; *poł.* obojętność na przyjemności i ból, tłumienie uczuć, spokój, niewrażliwość, hart i pogoda ducha bez względu na okoliczności. (W. Kopaliński, *Słownik wyrazów obcych i zwrotów obcojęzycznych*)

4. Estoicismo, como una corriente filosófica significativa hablaba del ético ideal del sabio. Zenón de Citio afirmaba que el valor más importante en la vida del hombre lo es la virtud y que ésta se debe entender como una vida conforme con la naturaleza y la razón. La vida virtuosa, por tanto, exige un equilibrio del espíritu. Hace falta liberarse de todas las pasiones, sentimientos, hace falta mirar con distancia sobre el mundo y el propio destino.

5. Epikureizm – twórca szkoły filozoficznej, Epikur (341-270 p.n.e) uważał, że celem człowieka jest szczęście, które utożsamiał z przyjemnością rozumianą nie tylko jako zmysłowa rozkosz, ale także jako brak cierpienia. Naprawdę szczęśliwy może być tylko mędrzec, który wie, że życie proste, harmonijne, cnotliwe.

6. Henryk Elzenberg (właśc. Henryk Józef Marian Elzenberg) - polski filozof. Zajmował się głównie etyką, estetyką, i historią filozofii. Wiele uwagi poświęcił koncepcji filozoficznej Marka Aureliusza. Był mistrzem dla Z. Herberta, który studiował filozofię na Uniwersytecie Toruńskim. Wiersz *Do Marka Aurelego* jest próbą zrozumienia wielkiego filozofa. Należy także widzieć w nim znak przekroczenia postawy stoickiej, podważenia wiary w jej moc jako recepty na życie godne, spełnione.

Zbigniew Herbert
Do Marka Aurelego
Prof. Henrykowi Elzenbergowi

*Dobranoc Marku lampę zgaś
i zamknij książkę Już nad głową
wznosi się srebrne larum gwiazd
to niebo mówi obcą mową
to barbarzyński okrzyk trwogi
którego nie zna twa łacina
to lęk odwieczny ciemny lęk
o kruchy ludzki łąd zaczyna*

*bić I zwycięży Słyszysz szum
to przyplw Zburzy twe litery
żywiółów niewstrzymany nurt
aż runą świata ściany cztery
cóż nam - na wietrze drzeć
i znów w popioły chuchać macić eter
gryźć palce szukać próżnych słów
i wlec za sobą cień poległych*

*więc lepiej Marku spokój zdejm
i ponad ciemność podaj rękę
niech drży gdy bije w zmysłów pięć
jak w wątlą lirę ślepy wszechświat
zdradzi nas wszechświat astronomia
rachunek gwiazd i mądrość traw
i twoja wielkość zbyt ogromna
i mój bezradny Marku płacz*

KONKURS
LIGA NAUKOWA
2009

Jan Kochanowski
PIEŚŃ XI

*Stateczny umysł pamiętaj zachować,
Jeśli cię pocznie nieszczęście frasować;
Także i góry nie radzęc wylatać,
Kiedy się szczęście z tobą imie bratać,*

*Śmierci podległy człowiecze cnotliwy,
Choć wszytek twój wiek będzie frasobliwy,
Chocia też czasem, siedząc z przyjaciół,
Przy dobrym trunku strawisz dzień wesoly.*

*Tu przy ciekącym, przezornym strumieniu
Kaź stół gotować w jaworowym cieniu;
Kaź wino nosić, póki beczka leje,
Póki wiek służy, a śmierć nie przyspieje!*

*Postąpisz z włości drogo zapłaconych,
Postąpisz z dworu i gmachów złoconych;
A co zebrania twego kolwiek będzie,
To wszystko przyszył namiastek osiędzie.*

*Bądź się kto zacnym rodził i bogatym,
Bądź niewolnikiem, u śmierci nic na tym;
Czyjkolwiek naprzód los wynidzie, wsiadaj,
Wieczny wygnańcze, ani więc odkładaj!*

Horacy
Do Leukonoe

*Nie dociekaj nie nasza to rzecz Leukonoe
kiedy umrzeć mam ja kiedy ty, nie odsłaniaj
babilońskich arkanów Co ma być niech będzie
Czy wiele zim przed nami czy właśnie ostatnia
pędzi morze Tyrreńskie na oporne skały
rozważnie klaruj wino nadzieję odmierzaj
na godziny-czas biegnie zazdrosny o słowa-
i weseląc się dziś nie dowierzaj przyszłości*